

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Спеціальність 281 «Публічне управління та адміністрування»

Допускається до захисту

Гонимого на державні кар'єри

публічного управління, адміністрування та
міжнародної економіки
назва кафедри

В.І.П. к.е.н. доцент Панасюк В.У.
підпис, вчене звання, прізвище, ініціали

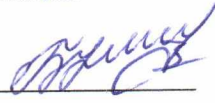
« 2 » листопада 2020 року

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА МАГІСТРА

«Соціальна політика як інструмент реформування комунальної власності територіальних громад»

Виконав(ла) Федоренко Олена Михайлівна
прізвище, ім'я, по батькові, підпис

Керівник к.е.н. Поліщук С.П.
вчене звання, прізвище, ініціали підпис

Рецензент доцент Артімонова І.В.
вчене звання, прізвище, ініціали підпис

Біла Церква 2020

РЕФЕРАТ

Федоренко О. М. Соціальна політика як інструмент реформування комунальної власності територіальних громад

Досліджено:

уточнено соціально-економічну сутність поняття "соціальна регіональна політика";

оцінено нормативно-правову забезпеченість процесу реформування соціально-економічного розвитку суб'єктів комунальної власності в Україні;

поглиблено концептуальні підходи до формування моделі формування комунальної власності територіальних громад як матеріальної основи соціальної регіональної політики в умовах децентралізації;

оцінено стан та соціальні перспективи реформування комунальної власності територіальних громад Черкаської області.

Використано загальнонаукові та спеціальні методи і прийоми досліджень, такі як порівняльний аналіз та узагальнення – під час уточнення сутності понять "соціальна регіональна політика" та "реформування комунальної власності"; деталізації й синтезу – для оцінки тенденцій розвитку регіональної соціальної політики; економіко-статистичний аналіз, групування, зведення, табличний метод – для оцінювання процесів реформування комунальної власності в Черкаській області; абстрактно-логічний метод – під час розробки моделі реформування комунальної власності територіальних громад в умовах децентралізації; економіко-математичний метод – при розробці показників соціальної ефективності діяльності комерційних об'єктів комунальної власності.

Зроблено висновок про необхідність збалансування регулюючого впливу з боку суб'єктів різного рівня та активізації комерційної складової комунальної власності територіальних громад як альтернативного джерела фінансування системи соціальної регіональної політики.

Теоретичні положення та висновки кваліфікаційної роботи магістра роботи розкривають сутність соціальної політики на рівні територіальних громад та мають практичне значення у процесі підвищення ефективності реформування комунальної власності.

Кваліфікаційна робота магістра містить 114 сторінок, 8 таблиць, 26 рисунків, список використаних джерел із 70 найменувань.

Ключові слова: комунальна власність, соціальна регіональна політика, територіальна громада, децентралізація, соціальна справедливість.

ANNOTATION

Fedorenko OM Social policy as a tool for reforming communal property of territorial communities

Researched:

the socio-economic essence of the concept "social regional policy" is specified; assessed the regulatory and legal security of the process of reforming the socio-economic development of communal property in Ukraine;

deepened conceptual approaches to the formation of the model of formation of communal property of territorial communities as a material basis of social regional policy in the conditions of decentralization;

the state and social prospects of reforming communal property of territorial communities of Cherkasy region are assessed.

General scientific and special research methods and techniques have been used, such as comparative analysis and generalization - in clarifying the essence of the concepts "social regional policy" and "communal property reform"; detailing and synthesis - to assess trends in regional social policy; economic and statistical analysis, grouping, summary, tabular method - to assess the processes of reforming communal property in Cherkasy region; abstract-logical method - during the development of the model of reforming the communal property of territorial communities in the conditions of decentralization; economic-mathematical method - in the development of indicators of social efficiency of commercial objects of communal property.

It is concluded that it is necessary to balance the regulatory influence of entities of different levels and to intensify the commercial component of communal property of territorial communities as an alternative source of funding for the system of social regional policy.

Theoretical provisions and conclusions of the qualification work of the master of work reveal the essence of social policy at the level of territorial communities and have practical significance in the process of improving the efficiency of communal property reform.

The master's qualification work contains 114 pages, 8 tables, 26 figures, a list of used sources from 70 names.

Key words: communal property, social regional policy, territorial community, decentralization, social justice.

ЗМІСТ

ВСТУП	6
Розділ 1. НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ РЕАЛІЗАЦІЇ СОЦІАЛЬНОЇ РЕГІОНАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ В УМОВАХ РЕФОРМУВАННЯ КОМУНАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ	10
1.1. Визначення сутності категорії «соціальна регіональна політика» з позицій різних наукових підходів	10
1.2. Нормативно-правові засади економічного розвитку суб'єктів комунальної власності в Україні	19
Висновки до першого розділу	37
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ СОЦІАЛЬНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ РЕФОРМУВАННЯ КОМУНАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД ЧЕРКАСЬКОЇ ОБЛАСТІ	39
2.1. Аналіз соціальної регіональної політики Черкаської області в контексті людського розвитку	39
2.2. Особливості та проблеми реформування комунальної власності територіальних громад регіону	54
Висновки до другого розділу	73
РОЗДІЛ 3. НАПРЯМИ РЕФОРМУВАННЯ КОМУНАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД У СИСТЕМІ СОЦІАЛЬНОЇ РЕГІОНАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ	75
3.1. Комунальна власність в умовах реформування територіальної організації управління	75
3.2. Напрями поліпшення фінансування соціальної регіональної політики на основі ефективного використання комунальної власності ...	87
Висновки до третього розділу	103
ВИСНОВКИ	104
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	107

медико-санітарної медицини на засадах сімейної медицини та доцільності переведення такої діяльності із комунальної сфери у приватну.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Адміністративно-територіальна реформа в Україні : оптимальна модель / За загальною ред. О. І. Соскіна. – К. : Видавництво «Інститут трансформації суспільства», 2007. – 288 с.
2. Алексеев В. Досвід зарубіжних країн з питань управління власністю адміністративно-територіальних утворень та його адаптація в Україні / В. Алексеев // Економічний часопис –XXI. – 2008. – № 11-12. – С. 29-35.
3. Амоша О. І. Якість трудового потенціалу та управління трудовою сферою в Україні : соціальна експертиза / О. І. Амоша, О. Ф. Новікова, В. П. Антонюк, Л. В. Шаульська [та ін.]. – Донецьк : ІЕП, 2006. – 208 с.
4. Аналітична довідка про роботу регіонального відділення Фонду державного майна України по Черкаській області та хід виконання Державної програми приватизації за 2014 рік : підсумки роботи РВ ФДМУ по Черкаській області за 2014 рік [Електронний ресурс] / Регіональне відділення ФДМУ по Черкаській області. Режим доступу : http://www.spfu.gov.ua/05/_layouts/AnalyticalReferenceDetails.aspx?ID=72.
5. Ант А. Чи буде самоврядування в Україні європейським? / А. Ант // Віче. – 1998. – № 10 (79). – С. 48-60.
6. Бабаєв В. М. Управління міським господарством : теоретичні та прикладні аспекти : монографія / В. М. Бабаєв. – Х. : Магістр, 2004. – 204 с.
7. Баймуратов М. Децентралізація та компетенція місцевого самоврядування в Україні [Електронний ресурс] / М. Баймуратов. – Віче. – 2015. – № 12. Режим доступу : <http://www.viche.info/journal/4777/>.
8. Барабаш Т. Г. Формування комунальної власності в європейських країнах та її вплив на місцеві фінанси / Т. Г. Барабаш // Наукові праці НДФІ. – 2007. – Вип. 3. – С. 39-47.
9. Батанов О. Розвиток конституційного законодавства про статус територіальних громад в Україні : доктринальні та прикладні аспекти

[Електронний ресурс] / О. Батанов. – Віче. – 2015. – № 12. Режим доступу : <http://www.viche.info/journal/4778/>.

10. Батанов О. В. Конституційно-правовий статус територіальних громад в Україні : монографія / О. В. Батанов / За заг. ред. В.Ф. Погорілка. – К. : Концерн «Видавничий Дім «Ін Юре», 2003. – 512 с.

11. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 р. № 2456-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2010. – № 50-51. – С. 572.

12. Васильєва Н. В. Японська модель інноваційного розвитку периферійних територій / Н. В. Васильєва // Інвестиції : практика і досвід. – 2011. – № 6. – С. 72-74.

13. Воротін В. Є. Макроекономічне регулювання в умовах глобальних трансформацій : монографія / В. Є. Воротін. – К. : Вид-во УАДУ, 2002. – 244 с.

14. Гайко Є. Ю. Проектне фінансування комунальної інфраструктури : світова практика. / Є. Ю. Гайко // Економіка і прогнозування. – 2008. – № 1. – С. 145-154.

15. Глоссарий. ру : Электронный словарь. [Електронний ресурс] Режим доступу : [http://www.glossary.ru/cgi"bin/gl_sch2.cgi?RRu.ogr;tg9!x\(lwg](http://www.glossary.ru/cgi).

16. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. № 436-IV // Відомості Верховної Ради України – 2003. – № 18, № 19-20, № 21-22. – С. 144.

17. Гриньова В. М. Державне регулювання економіки : підручник / В. М. Гриньова, М. М. Новікова. – К. : Знання, 2008. – 398 с.

18. Гуляк О. О. Проблеми та перспективи обліку майна комунальної власності в Україні / О. О. Гуляк // Теорія та практика державного управління. – 2010. – № 2 (29). – С. 52-59.

19. Давидов Р. Актуальні питання децентралізації державної влади в Україні / Р. Давидов // Місцеве самоврядування в Україні. – К., 1994. – С. 92-97.

20. Держава і суспільство в Україні : історія і сучасність / За ред. д.і.н. О. М. Майбороди – К. : ІПіЕНД ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2013. – 184 с.

21. Державна регіональна політика України : особливості та стратегічні

пріоритети : монографія / за ред. З. С. Варналія. – К. : НІСД, 2007. – 820 с.

22. Державна стратегія регіонального розвитку на період до 2015 р. : затверджена Постановою Кабінету Міністрів України від 21 липня 2006 р. № 1001 [Електронний ресурс]. – Законодавство. Офіційний веб-портал : Верховна Рада України. Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1001-2006-%EF>.

23. Державне управління регіональним розвитком України : монографія / за заг. ред. В. Є. Воротіна, Я. А. Жаліла. – К. : НІСД, 2010. – 288 с.

24. Державне управління : теорія і практика / За загальною редакцією доктора юридичних наук, професора В. Б. Авер'янова. – К. : Юрінком Інтер, 1998 – 432 с.

25. Державний бюджет і бюджетна стратегія в умовах економічних реформ : у 4 т. / ДННУ «Акад. фін. управління». – К., 2011. – Т. 4 : Державні соціальні видатки : напрями раціоналізації та підвищення ефективності. – 2011. – 608 с.

26. Децентрализация : Эксперименты и реформы / Под ред. Тамаша М. Хорвата. – Local Government and Public Service Reform Initiative. – OSI / LGI, 2000. – С. 153.

27. Долішній М. І. Регіональна політика на рубежі ХХ-ХХІ століть: нові пріоритети / М. І. Долішній – К. : Наукова думка, 2006. – 265 с.

28. Драган І. Розвиток житлово-комунального господарства як пріоритет соціальної політики держави / І. Драган // Інвестиції : практика та досвід. – 2010. – № 21. – С. 84-87.

29. Економічна теорія (Політекономія. Мікроекономіка. Макроекономіка). [Навч. посібник 2-ге вид. перероб. та доп.] / Л. В. Білецька, О. В. Білецький, В. І. Савич. – К. : Центр учбової літератури, 2009. – 688 с.

30. Європейська хартія місцевого самоврядування : Хартія, Міжнародний документ від 15.10.1985 р. / Рада Європи [Електронний ресурс] / Законодавство. Офіційний веб-портал : Верховна Рада України. Режим доступу : http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/994_036.

31. Жеребин В. М. Уровень жизни населения / В. М. Жеребин,

А. Н. Романов. – М., 2002. – 357 с.

32. Звіт про роботу Фонду державного майна України, хід та результати виконання Державної програми приватизації у 2014 р. – Фонд державного майна України. – Київ, 2015. – 105 с.

33. Земельний кодекс України від 25.10.2001 р. № 2768-III // Відомості Верховної Ради України. – 2002. – № 3-4. – С. 27.

34. Иваненко Л. В. Создание социального кластера как механизм инновационных преобразований социальной сферы в регионе / Л. В. Иваненко, Н. А. Тимощук // Вестник Самарского государственного университета. – 2013. – № 10. – С. 121-127.

35. Искаков И. И. К вопросу формирования финансово-экономических основ местного самоуправления Киргизской Республики / И. И. Искаков // Государственное управление в XXI веке : традиции и инновации : материалы 4-й ежегодной международной конференции факультета государственного управления МГУ им. М. В. Ломоносова (24-26 мая 2006 г.). – М., 2006. – С. 850.

36. К'ючуков С. Основна інформація про місцеве врядування в Болгарії / С. К'ючуков // Місцеве самоврядування в країнах Східної Європи та Співдружності Незалежних Держав у 1994 році : антологія описових документів / Пер. з англ. В. Триліс. – Будапешт : Ін-т місцев. врядування та держ. служби. – 1994. – С. 39-57.

37. Каспрук А. Ю. Муніципальні позики як складова доходів бюджету розвитку місцевих бюджетів / А. Ю. Каспрук // Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Економіка». – 2012. – № 19. – С. 27-30.

38. Комарницький І. Ф. Економічна теорія / І. Ф. Комарницький. – Чернівці, 2006. – 334 с.

39. Коментар до Конституції України / [В. Б. Авер'янов, В. Ф. Бойко, В. І. Борденюк та ін.]. – 2-ге вид. виправ. і допов. – К. : Ін-т законодавства ВРУ, 1998. – 412 с.

40. Конституции государств Европейского Союза / Под общ. ред. Л. А. Окунькова. – М. : Изд. группа ИНФРА-М-НОРМА, 1997. – 816 с.

41. Конституційний договір між Верховною Радою України та Президентом України про основні засади організації та функціонування державної влади і місцевого самоврядування в Україні на період до прийняття нової Конституції України від 08.06.1995 р. № 1к/95-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1995. – № 18. – С. 133.

42. Конституція України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР // Відомості Верховної ради. – 1996. – № 30. – С. 141.

43. Корнієнко М. Місцеві ради. Легітимність надає життя / М. Корнієнко // Віче. – 1993. – № 6 (15). – С. 13-25.

44. Корнієнко М. І. Основи муніципального права України : навч. посіб. / М. І. Корнієнко. – К. : Знання, 2000. – С. 75.

45. Корнієнко М. Європейська хартія і проблеми конституційного регулювання місцевого самоврядування в Україні / М. Корнієнко // Місцеве та регіональне самоврядування України. – 1996. – № 1-2 (14-15). – С. 24-28.

46. Корнієнко М. Місцеве самоврядування та «урядова вертикаль» / М. Корнієнко // Місцеве самоврядування. – 1997. – № 3-4 (5). – С. 37-41.

47. Корнієнко М. Нове законодавство про міське самоврядування : яким воно має бути? / М. Корнієнко, М. Теплюк // Місцеве та регіональне самоврядування. – 1996. – № 1-2 (14-15). – С. 9-13.

48. Кравченко В. В. Конституційне право України : навчальний посібник / В. В. Кравченко. – [Вид. 3-тє, виправл. та доповн.]. – К. : Атіка, 2004. – 512 с.

49. Кравченко В. Влада, яка найближча до людей / В. Кравченко // Місцеве самоврядування. – 1998. – № 1-2. – С. 100-112.

50. Кравченко В. І. Шведський соціалізм починається з комуни / В. І. Кравченко // Фінанси України. – 1996. – № 3-4. – С. 50-57.

51. Кравченко В. Проект Концепції комунальної власності в Україні / [В. Кравченко, І. Грицяк, В. Ковтюх та ін.] // Місцев. самоврядування. – 1997. – № 1-2. – С. 98-108.

52. Кравченко В. Формується муніципальна економіка України / В. Кравченко // Місцеве самоврядування в Україні. – К., 1994. – С. 118-123.

53. Кравченко В. В. Конституційні засади місцевого самоврядування в

Україні (основи муніципального права) : навч. посіб. / В. В. Кравченко, М. В. Пітцик. – К. : Арарат-Центр, 2001. – 176 с.

54. Кравчук Л. М. Управління територіями в умовах розбудови демократичної правової держави / Л. М. Кравчук // Актуальні проблеми управління територіями в Україні : М-ли наук. практ. конф. (26-27 листопада 1992 р., м. Київ). – К., 1993. – С. 13-18.

55. Крупник А. Зарубіжний досвід громадського контролю : уроки для України / А. Крупник // Громадянське суспільство. – 2008. – № 5(7) – С. 12-15.

56. Лендъел М. Державно-приватне партнерство як інструмент підвищення конкурентоспроможності територій : доповідь на Національному форумі (12 листопада 2008 року) [Електронний ресурс] / М. Лендъел. – Режим доступу : http://www.rgd.org.ua/project_activities/round_tables/4th_annual_forum/lendel.ppt.

57. Лиска О. Г. Члени територіальної громади : від клієнтів до партнерів / О. Г. Лиска // Гуманітарний вісник ЗДІА. – 2007. – Вип. 30. – С. 225-232.

58. Лібанова Е. М. [виступ на засіданні «круглого столу»] // Адміністративно-територіальна реформа : завдання, шляхи реалізації, критерії ефективності : мат. «круглого столу» / за ред. З. С. Варналія. – К. : НІСД, 2005. – С. 21-23.

59. Лібанова Е. М. Людський розвиток регіонів України : аналіз та прогноз : монографія / Е. М. Лібанова. – К. : Ін-т демографії та соціальних досліджень НАН України, 2007. – 327 с.

60. Лібанова Е. М. Людський розвиток регіонів України : методика оцінки та сучасний стан / Е. М. Лібанова, Н. С. Власенко, О. С. Власюк, І. В. Калачова [та ін.] ; Рада з вивчення продуктивних сил України НАНУ ; ПРООН. – К. : СПД Савчина, 2002. – 123 с.

61. Лукашевич М. П. Соціологія. Загальний курс. Навчальний посібник / М. П. Лукашевич, М. В. Туленков. – К. : Каравела, 2006. – 408 с.

62. Макарова О. В. Соціальна політика в Україні : монографія / О. В. Макарова ; Ін-т демографії та соціальних досліджень ім. М. В. Птухи НАН України. – К., 2015. – 244 с.

63. Мамонова В. В. Управління об'єктами комунальної власності : проблеми та шляхи їх вирішення / В. В. Мамонова, О. Є. Сердюкова // Теорія та практика державного управління. – 2011. – Вип. 3. – С. 302-311.

64. Манов В. Реформы в постсоциалистическом обществе : опыт Болгарии / В. Манов. – М. : ОАО НПО «Экономика», 2000. – 359 с.

65. Маркушина Е. В. Кластеры и кластерные стратегии в развитии экономики региона / Е. В. Маркушина // Проблемы современной экономики. – 2010. – № 2 (34). – С. 321-323.

66. Мелешко М. І. Вдосконалювати структуру і статус органів державного управління, місцевого і регіонального самоврядування / М. І. Мелешко // Актуальні проблеми управління територіями в Україні : М-ли наук. практ. конф. (26-27 листопада 1992 р., м. Київ). – К., 1993. – С. 289-291.

67. Механізм економічної політики : навчальний посібник / Ю. М. Уманців, О. І. Міняйло, В. І. Косик. – Івано-Франківськ : Місто НВ, 2010. – 436 с.

68. Михайлов А. С. Формирование международных кластеров в Балтийском регионе / А. С. Михайлов // Балтийский регион. – 2013. – № 1. – С. 53-66.

69. Новосьолова Є. С. Кластери як основа модернізації соціальної сфери [Електронний ресурс] / Є. С. Новосьолова, А. А. Курасова, Д. А. Єсаулова. – Режим доступу:

http://www.rusnauka.com/29_NNM_2008/Gosupravlenie/35948.doc.htm.

70. Основи економічної теорії / [За ред. проф. С. В. Мочерного]. – К. : Видавничий центр «Академія», 1998. – 298 с.